

AMERIKA, AMERICA

over emigranten naar de Verenigde Staten van Amerika
een serie artikelen door **Willem Keeris**

Deel VIII, Onderzoek in Wisconsin

Als je een genealogie wilt maken is eigen onderzoek van groot belang. Op het internet is een toenemend aantal indexen en gescande bronnen beschikbaar en natuurlijk kunnen onderzoeksresultaten van anderen behulpzaam zijn voor je eigen onderzoek. Maar bestudering van de originele bronnen levert nog steeds de meest betrouwbare resultaten op. Daarom ga ik tijdens mijn zomervakantie naar de Verenigde Staten van Amerika om daar onderzoek te doen naar emigranten die sinds het midden van de 19de eeuw daar naar toe gegaan zijn. De meesten van hen die uit ons werkgebied vertrokken, gingen naar de *'Fox River Valley'* en omgeving in Wisconsin, en daar ga ik dus ook naar toe. Het is het gebied wat globaal ligt tussen de steden Green Bay en Appleton. Ook in andere plaatsen in Amerika zijn emigranten uit Noordoost Brabant terecht gekomen, maar het land is te groot om al die plaatsen te bereizen. Dit jaar markeerde mijn 20ste reis naar Wisconsin, waarbij de laatste jaren Wim Rovers ook mee gaat,

althoewel hij al veel eerder daar naar toe is geweest. Er zijn daar bronnen die nergens anders voorhanden zijn. Op verzoek van Maurice Roefs dit keer een verslag van de onderzoeksmogelijkheden aldaar.

Het eerste dat ik wil noemen is de *'De Pere Historical Society'* die gehuisvest is in het *'White Pillars Museum'*, een gebouwtje uit 1836 dat diverse bestemmingen heeft gehad, zoals o.a. het woonhuis van Hendricus van der Sanden uit Uden. Hun meest opmerkelijk faciliteit is het *'Museum Archive & Research System'* (MARS) waarin nu 75.219 afzonderlijke bladzijdes van kranten zijn gescand in een doorzoekbare database (zie afbeelding). Ook hebben ze veel originele bidprentjes, en meer.

In Green Bay bevindt zich de *'University of Wisconsin Green Bay'* (UWGB) die deel uitmaakt van 12 universiteiten die verdeeld zijn over Wisconsin met ieder een eigen *'Area Research Center'* (ARC) dat archieven beheert van het omliggend gebied. De ARC's zijn geassocieerd met de *'Wisconsin Historical Society'* in de

*Museum Archive &
Research System*

hoofdstad Madison. De UWGB beheert de archieven van de 11 *counties* in het noordoosten van Wisconsin, waarbij originele documenten ingezien kunnen worden: Burgerlijke Stand van voor 1907, naturalisaties, '*Probate Records*' (memories van successie), belasting (kadaster) boeken, rechtbankverslagen, testamenten, kaarten (*platmaps*) en veel meer. Kopiëren kost 10 cent.

In hartje Madison zetelt de '*Wisconsin Historical Society*' die ontzettende hoeveelheden materiaal beheert, origineel en op ongeveer 250.000 films. Ze hebben alle kranten uit Wisconsin en veel kranten uit de rest van het land, veel passagierslijsten, alle volkstellingen (censuses), '*Civil War Records*', kaarten, boeken en veel, veel meer. Ook hun web-

*Studiezaal
Wisconsin Historical Society*

site is een bezoek waard.

De **centrale bibliotheek** in Green Bay heeft sinds 1974 een afdeling '*Local History and Genealogy*', waar Mary Jane Herber sinds die tijd het hoofd van is. Haar directe voorouder is afkomstig uit Zeeland en emigreerde al in 1850. Het is een van de weinige bibliotheken met zo'n afdeling en ze hebben een ongelofelijke hoeveelheid materiaal. Niet

alleen betreffende Wisconsin en andere staten in Amerika, maar ook over verschillende landen in Europa.

Daar kwamen tenslotte de meeste immigranten vandaan. Ze hebben: alle kranten uit Brown County op film, inclusief de Nederlandstalige 'De Volkstem', wat erg handig is voor het zoeken naar 'obituaries' (overlijdensberichten), een complete lijst van alle graven op de kerkhoven in Brown County, alle volkstellingen van Wisconsin, inclusief de 'State Census' en meer census schema's, adresboeken, kaarten, natuurlijk veel boeken, en veel meer. Ook is er een gratis toegang tot Ancestry.com.

In Green Bay en Appleton is een 'Courthouse', waar de afdeling 'Register of Deeds' tot vandaag de Burgerlijke Stand ('Vital Records') bijhoudt, per county, niet per gemeente. Met ingang van oktober 1907 is dat een verplichting, maar vóór die tijd werden er ook al geboorte, huwelijks en overlijdensaktes geregistreerd. Omdat het toen geen verplichting was, mis je allerlei aktes maar veel is er ook wel. Voor één kopie moet je \$20 betalen.

Dan is er nog het **bisschoppelijk archief** in Green Bay, dat de kerkregisters beheert. Jaren geleden kon je nog bij de afzonderlijke parochies terecht, maar het bisdom heeft alle DTB's in eigen beheer genomen. De boeken zijn op microfiches gezet maar helaas zijn die vaak van slechte kwaliteit en daardoor erg moeilijk leesbaar. Toch kan onderzoek ervan nuttig zijn door het ontbreken van een volledige Burgerlijke Stand.

Dopen, huwelijken en begrafenissen werden door de pastoor genoteerd, behalve als er nog geen permanente

pastoor was. Dan deed dat de geestelijke die een aantal keren per jaar langs kwam. Op die manier bestaat de kans dat je een aantal gebeurtenissen niet kunt vinden. Zelfs als je zelf onderzoek doet in hun archief, wordt dat in rekening gebracht: \$ 10 voor een halve dag.

Appleton heeft ook een bibliotheek maar geen afzonderlijke afdeling voor genealogie. Wel hebben ze alle kranten die er ooit in Appleton verschenen zijn op film. Omdat kleinere plaatsen als Little Chute, Kimberly en Freedom geen eigen krant hadden, staan berichten over die plaatsen vaak in de krant in Appleton. Ze hebben een partiële *obituary* - index online.

Kaukauna heeft een bibliotheek, die de twee kranten die er ooit verschenen zijn op film heeft. De kranten bevatten vaak berichten over Hollandtown, Kimberly en Little Chute. Een index staat online, en bevat niet alleen *obituaries* maar ook allerlei andere artikelen.

Een onderzoeksmogelijkheid is het bezoeken van 'Historical Societies'. Zij zijn vaak goed op de hoogte van de plaatselijke geschiedenis.

Een populaire bezigheid is het **fotograferen van de grafstenen** op kerkhoven. Daar doe ik ook aan mee en heb mijn collectie foto's weer wat uitgebreid.

De meeste tijd heb ik dit keer besteed aan het zoeken naar zoveel mogelijk afstammelingen van Jan Corstens die in 1853 met zijn gezin vanuit Gemert naar Bay Settlement ging. Vorig jaar is er voor het eerst in 160 jaar contact geweest tussen familieleden aan beide zijden van

de oceaan met het bezoek aan Gemert van Cari Corsten, de achter-achter-achter kleindochter van Jan. Hier wist men niet waar Jan terecht was gekomen en in Bay Settlement wist men niet dat hun voorouders uit Nederland kwamen.

Na vier weken zoeken op allerlei plaatsen die ik hierboven vermeld heb, werd de 'vakantie' afgesloten met het openstellen van de molen en het bezoekerscentrum in Little Chute, tijdens de jaarlijkse kermis.

Meer weten? volg deze links :

<http://www.deperehistoricalsociety.org/>

<http://www.uwgb.edu/archives/>

<http://www.wisconsinhistory.org/>

<http://www.browncountylibrary.org/research-reference/local-history-and-genealogy-department/>

<http://www.gbdioc.org/archives-genealogy-research.html>

<http://db.apl.org/obit/>

<http://www.kaukaunlibrary.org/local-history/kaukauna-newspaper-index>

<http://www.focol.org/littlechutehistory/>

<http://www.littlechutewindmill.org/>